

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoCsp/62/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5121209791
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5121209791.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Márie Kašíkovej a členov senátu JUDr. Zuzany Krivdovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Mgr. Františka Dulačku, v sporovej veci žalobcu: B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXXX/XX, XXX XX J., právne zastúpená: STEHURA & partners, v.o.s., so sídlom Fraňa Kráľa 2080, Čadca, pracovisko Dolný Val 574/7, 010 01 Žilina, IČO: 47246863, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina z 08.06.2022 č. k. 46Csp/71/2021-96, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. potvrdzuje.
- II. Vo výroku II. ostáva rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý.
- III. Žalobkyni priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho
konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 220,-Eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.) O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok III.).

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že sa prioritne zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným, ktorý v rámci procesnej obrany tvrdil, že žalobkyňa sa mohla svojho nároku na primerané finančné zadost'učinenie domáhať už spolu so žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. v roku 2017 resp. 2016, pričom dospel k záveru, že žalobný nárok premlčaný nie je. K momentu, kedy si mohla žalobkyňa úspešne uplatniť nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia konštatoval, že ten vyplýva z § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, t.j. úspešným uplatnením nároku z porušenia práva alebo povinnosti na súde. V súdnej veci bolo týmto okamihom právoplatné priznanie nároku žalobkyni - spotrebiteľke na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému, a to rozsudkom Okresného súdu Žilina sp.zn. 42Csp/212/2017 zo dňa 26.1.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/190/2018 zo dňa 29.5.2019, právoplatným dňa 6.8.2019, ktorým bolo žalobkyni na základe žaloby podanej dňa 26.8.2016 voči žalovanému priznaný nárok na zaplatenie sumy 649,46 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 649,46 Eur od 26.8.2016 do zaplatenia. Žalobkyňa podala žalobu o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia dňa 22.11.2021, t.j. vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe.

Po konštatovaní včasnosti podanej žaloby posudzoval jej dôvodnosť. V otázke priznania primeraného finančného zadostučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6 Cdo 127/2017 z 30.1.2019 a sp. zn. 1 Cdo 61/2019 z 27.10.2021 a dospel k záveru, že v prejednávanej veci žalobkyni patrí právo na primerané finančné zadostučinenie. Z citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR vyplýva, že jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, pričom pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinností, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje; nie je potrebné v konkrétnej veci preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany.

Pokiaľ ide o rozsah finančného zadostučinenia konštatoval, že k zásahu do práv žalobkyne došlo tým, že najskôr bola zo strany žalovaného nepravdivo informovaná o podmienkach úveru, následne žalovaný bez právneho dôvodu prijal titulom splátok dvoch spotrebiteľských úverov č. 8200060256 zo dňa 31.7.2013 a č. 8500036898 zo dňa 5.12.2013, celkovo sumu 2.249,06 Eur, pričom z odôvodnenia rozsudku vo veci sp. zn. 42Csp/212/2017 vyplýva, že tieto zmluvy neobsahujú zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch a preto v zmysle § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa poskytnuté úvery považujú za bezúročné a bez poplatkov. Pokiaľ teda žalobkyňa zaplatila žalovanému okrem poskytnutej istiny spolu v sume 1.599,60 Eur aj úroky a poplatky, plnila tak bez právneho dôvodu, pretože úvery boli zo zákona bezúročné a bez poplatkov. Žalobkyňa tak plnila žalovanému bezprávneho dôvodu, čím došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu v rozsahu 649,46 Eur. Žalobkyňa bolo nútená sa domáhať svojho práva podaním žaloby na súde, ktorý vo veci právoplatne rozhodol dňa 6.8.2021. V tomto konaní súd ako predbežnú otázku vyhodnocoval práve bezúročnosť a bezpoplatkovosť zmlúv. Následne po uznaní nároku titulom bezdôvodného obohatenia sa žalobkyňa žalobou v prejednávanej veci domáhala sumy 300,-Eur titulom finančného zadostučinenia, pričom tú považovala za adekvátnu náhradu za diskomfort z dôvodu, že žalobkyňa ako spotrebiteľ bola nútená domáhať sa ochrany práv na súde.

Za sumu zodpovedajúcu tomuto zásahu do práv žalobkyne považoval sumu 220,-Eur ako primeranú náhradu za potrebu súdneho dovolania sa svojich nárokov, čo predstavuje približne tretinu z hodnoty bezdôvodného obohatenia a zároveň dostatočne naplňa funkciu satisfakčnú a zohľadňuje komplikácie žalobkyne spojené s uplatnením svojich nárokov, majúc za to, že táto výška finančného zadostučinenia bude v dostatočnej miere plniť aj „odradzovaciú“ funkciu pre prípadné budúce porušenie práv zo strany žalovaného. Pre porovnanie poukázal aj na obdobnú situáciu vo veci priznania primeranej náhrady rozsudkom Okresného súdu Prievidza vo veci sp.zn. 12Csp/64/2018, ktorý potvrdil Krajský súd v Trenčíne vo veci sp.zn. 17Co/34/2022.

Žalobu nad rozsah priznaného plnenia považoval za nedôvodnú, nakoľko žalobkyňa žiadala priznať finančné zadostučinenie vo výške 300,-Eur, čo odôvodňovala tým, že si uplatňuje svoj nárok vo výške približne 50 % zo sumy bezdôvodného obohatenia. V danej veci však nedospel k záveru, že by žalobkyni vznikla nemajetková ujma majúca za následok nárok na polovicu zo sumy priznaného bezdôvodného obohatenia.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo do výroku I., podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, navrhujúc zrušenie rozsudku v tejto časti a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne jeho zmenu tak, že žalobu (v celom rozsahu) zamietne. Napadnutému rozhodnutiu vytýkal nepreskúmateľnosť a nedôvodnosť, majúc za to, že závery konajúceho súdu žiadnym konkrétnym spôsobom s poukazom na preukázané skutočnosti v konaní neodôvodňujú priznanie sumy 220,-Eur ako primeraného finančného zadostučinenia. Podľa jeho názoru rozhodnutie je odôvodnené všeobecnými závermi, ktoré nezodpovedajú vykonanému dokazovaniu a zároveň sa súd nesprávne vyporiadal aj s námietkou premlčania. Pri rozhodovaní o námietke premlčania sa súd prvej inštancie bez riadneho a vecného odôvodnenia odklonil od právneho názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017. Súd prvej inštancie sa síce odvolával aj na uvedené rozhodnutie, ale práve pri posudzovaní námietky premlčania tak neurobil ani na základe jeho špecifického argumentu. Najvyšší súd SR v uvedenom rozsudku skonštatoval, že podmienkou pre uplatnenie nároku na primerané finančné zadostučinenie nie je žiadne predchádzajúce súdne rozhodnutie. Najvyšší súd SR zaujal stanovisko, že „pre úspešné uplatnenie tohto nároku (pozn. podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.)

zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a ani to, aby žalobcovia preukazovali existenciu a výšku vzniknutej ujmy“, čím cielene a vedome odpovedal na konkrétne dovolaciú otázku. Význam uvedeného výkladu pre posúdenie námietky premlčania je, že ak sa primerané finančné zadosťučinenie môže uplatniť aj priamo, bez toho aby sa malo prebehnúť určité súdne konanie o nároku z porušenia práv podľa ustanovení na ochranu spotrebiteľa, tak premlčacia doba nemôže začať plynúť pre takýto nárok až po skončení uvedeného súdneho konania.

Taktiež namietal absenciu konkrétnych skutkových záverov, ktoré by odôvodnili priznanie sumy 220,- Eur ako primeraného finančného zadosťučinenia. Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 14Co/91/2012 uviedol, že „s ohľadom na jeho (pozn. § 3 ods. 5 uvedeného zákona) neurčitú hypotézu a v záujme eliminácie jeho možného zneužitia je nevyhnutné sledovať jeho účel, ktorým je nastolenie rovnováhy zmluvných strán, pričom posudzovanie každého nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je vecou individuálnych skutkových zistení.“ Tejto požiadavke napádaný rozsudok nevyhovuje. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp.zn. 4 Cdo 171/2005 z 27.4.2006 konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Zadosťučinenie je chápané ako forma náhrady ujmy v nemajetkovej oblasti. Z podstaty finančného zadosťučinenia, ktoré je v civilnom práve používané na viacerých miestach vyplýva, že ide o satisfakciu za imateriálnu ujmu. Žiadnu inú funkciu mu právna úprava nepriznáva. Všeobecne teda primerané finančné zadosťučinenie znamená odčinenie nemajetkovej ujmy (buď v peniazoch, alebo aj nepeňažnou formou), ktoré sa vyznačuje tým, že má osobný charakter. Právny poriadok pozná takúto formu náhrady či odškodnenia v rôznych prípadoch a situáciách. Pre porovnanie je možné poukázať na to, že žalobcom požadovaná suma napríklad dosahuje sumu bolestného v prípade niektorých stredne ťažkých úrazov či poškodení zdravia. Uviedol, že pri jednotlivých „druhoch“ finančného zadosťučinenia sa vyžaduje, aby vykonaným dokazovaním bolo preukázané konkrétne skutkové okolnosti na to, aby o ňom a o jeho výške súd mohol rozhodnúť. Inak tomu nemôže byť ani pri primeranom finančnom zadosťučinení podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., avšak v prejednávanej veci vykonaným dokazovaním neboli preukázané konkrétne okolnosti, ktoré by odôvodňovali sumu 220,-Eur ako finančné zadosťučinenie. Súd v napadnutom rozsudku ani neuviedol, na základe čoho ním označené rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne je natoľko podobné prejednávanej veci, že z neho vychádza pri určení sumy zadosťučinenia.

4. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, navrhujúc potvrdenie rozsudku v jeho napadnutej časti. Námietku žalovaného, podľa ktorej sa súd prvej inštancie mal pri posudzovaní námietky premlčania bez riadneho a vecného odôvodnenia odkloniť od právneho názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019, považovala za zavádzajúcu a irelevantnú. Poukázala na to, že Najvyšší súd SR neposudzoval v predmetnom rozhodnutí otázku premlčania uplatneného nároku a preto nemohol zaujať k tejto otázke žiadny právny názor, z čoho vyplýva, že zo strany súdu prvej inštancie nemohlo dôjsť k odklonu od právneho názoru Najvyššieho súdu SR v otázke premlčania. Najvyšší súd SR v predmetnom rozhodnutí vyslovil právny názor, že jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, pričom pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

Citujúc právnu teóriu týkajúcu sa premlčania poukázala na to, že i keď začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby je vymedzený objektívne (od slova „mohlo“ a nie „mohol“), nemôže predchádzať vzniku nároku, v dôsledku čoho, aby bolo možné hovoriť o premlčaní práva, musí toto právo najskôr vzniknúť. Z ust. § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa vyplýva, že podmienkou pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je skutočnosť, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a osobitnými predpismi. Právo na primerané finančné zadosťučinenie vznikne až po tom, čo spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 vyplýva, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok z bezdôvodného obohatenia. Začiatok plynutia premlčacej doby na priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie je teda určený okamihom, keď došlo k úspešnému uplatneniu (judikovaniu) porušenia práva alebo povinnosti, t.j. dňom kedy toto právo vzniklo.

Ide o okamih splnenia všetkých predpokladov pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie. Premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr, než samotné právo (nárok) vznikne, t.j. premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr ako dôjde k úspešnému uplatneniu (judikovaniu) porušenia práva alebo povinnosti. Keďže účinky súdneho rozhodnutia nastávajú jeho právoplatnosťou, je okamihom, kedy začína plynúť premlčacia doba pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie, deň, kedy rozhodnutie o porušení práva alebo povinnosti nadobudne právoplatnosť. Z uvedeného vyplýva, že všeobecná trojročná premlčacia doba na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia začala plynúť odo dňa, kedy toto právo vzniklo, t.j. kedy súd právoplatne judikoval porušenie práva alebo povinnosti.

Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia zákon o ochrane spotrebiteľa neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Táto závisí od úvahy súdu. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradila dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Za jedinú, objektívnu a exaktnú kritérium pri určovaní výšky sumy primeraného finančného zadosťučinenia je suma, o ktorú sa dodávateľ v základnom konaní na úkor spotrebiteľa aj skutočne obohatil.

Súd prvej inštancie o výške primeraného finančného zadosťučinenia uvažoval v intenciách daného sporu a vychádzal z konkrétnych zistených skutkových okolností, prihliadol na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, vplyv tohto konania, intenzitu trvania a rozsah nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu. Taktiež zohľadnil skutočnosť, že žalobkyňa sa domohla svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v súdnom konaní potom, čo takéto konanie iniciovala a úspešne jej právo bolo priznané, odvolacím súdom potvrdené. Zároveň, že porušenie práva žalobkyne nielenže bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyne ako spotrebiteľovi, ale takúto ujmu jej aj privedilo, keď spotrebiteľka nad rámec svojich povinností uhradila celkovo sumu 649,46 Eur.

5. Na vyjadrenie žalobkyne reagoval žalovaný replikou. Mal za to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019, a tiež rozhodnutia jemu predchádzajúce (konkrétne rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 14C/295/2014 a rozsudok Krajského súdu Žilina z 28.6.2016 sp. zn. 11Co/471/2015) popierajú tvrdenie žalobkyne o tom, že právo na primerané finančné zadosťučinenie je možné uplatňovať až po právoplatnom skončení predchádzajúceho sporového konania. Postup Okresného súdu Žilina pri rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/295/2014 nevychádzal z toho, že najskôr sa musí skončiť právoplatne konanie o určení neprijateľnej podmienky a až následne možno rozhodovať o nároku na finančné zadosťučinenie. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017 prijal právny názor a výklad k § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.. Najvyšší súd SR, a ani sudy nižšieho stupňa, nezamietli žalobu spotrebiteľov o finančné zadosťučinenie (uplatňované spolu s návrhom na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky) ako podanú predčasne preto, lebo by najskôr malo prebehnúť samostatné konanie o určení neprijateľnej podmienky, a rozhodnutie o tom by sa muselo stať právoplatné a vykonateľné. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (napríklad 4 Cdo 146/2008 zo dňa 31. 07. 2008) „Pre všeobecnú premlčaciu dobu platí, že začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo - objektívne posudzované - vykonať po prvý raz. Týmto dňom je zásadne deň, keď právo bolo možné dôvodne vykonať podaním návrhu (žaloby) na súde alebo u rozhodcovského orgánu, t.j. keď sa právo stalo nárokom (actio nata). Nie je rozhodné, z akého dôvodu - či subjektívneho alebo objektívneho - tak veriteľ neurobil (napr. že mu vo vykonaní práva bránila určitá prekážka ako choroba).“ Ak teda Najvyšší súd definoval podmienky, za ktorý možno uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie a výslovne uviedol, že žiadny predchádzajúci spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom nemusí prebiehať, potom okamih kedy sa právo na primerané finančné zadosťučinenie „mohlo prvýkrát“ vykonať sa logicky nemôže viazať na skončenie nejakého konania. V takom prípade by predpokladom na jeho uplatnenie musel byť spor (prebiehajúci alebo skončený), a to Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí nielen že neuviedol, ale výslovne poprel nutnosť tejto podmienky.

6. Žalobkyňa vo svojej duplike zotrvala na svojej argumentácii uvedenej vo vyjadrení k odvolaniu zdorazňujúc, že pokiaľ by podala žalobu skôr, ako by súd judikoval porušenie práva alebo povinností, nebola by actio nata. Žaloba by bola predčasná, pretože by ňou nebol uplatňovaný existujúci nárok.

7. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas sporová strana proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal napadnutý rozsudok v intenciách § 379 a § 380 CSP a rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

8. V súdnej veci odvolateľ vymedzil dve odvolacie námietky, ktoré mali byť základom prieskumu v odvolacom konaní, a to nesprávne právne posúdenie týkajúce sa ním vznesenej námietky premlčania a nedostatočné odôvodnenie vo vzťahu k výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia.

9. Vo vzťahu k námietke premlčania žalobného nároku odvolací súd konštatuje, že je námietkou nedôvodnou. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že žalobkyňou uplatnený nárok nie je premlčaný. Tento záver nie je v rozpore ani s názorom Najvyššieho súdu SR vyslovenom v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019, z ktorého vychádzal i súd prvej inštancie a na ktoré poukazoval i samotný žalovaný.

10. Najvyšší súd SR v predmetnom rozsudku sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 konštatoval v bodoch 18. až 20. odôvodnenia nasledovne: „Aplikujúc režim zákona č. 250/2007 Z. z. je potom nutné použiť jeho § 3 ods. 5, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Citované ustanovenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že žalobcovia ako spotrebiteľia úspešne uplatnili na súde porušenie svojich práv na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, keď ich žalobe súd vo vzťahu k tomuto nároku v celom rozsahu vyhovel. Splnili tak predpoklad, ktorý zákon č. 250/2007 Z. z. v ustanovení § 3 ods. 5 vyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie. Pre úspešné uplatnenie tohto nároku zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a ani to, aby žalobcovia preukazovali existenciu a výšku vzniknutej ujmy. Odvolací súd v tejto časti žaloby správne vec po právnej stránke posúdil, keď vychádzal zo záveru, že zákon pre priznanie finančného zadosťučinenia žiadne osobitné podmienky nestanovuje. Vo vzťahu k tejto otázke možno uzavrieť, že v prípade žaloby spotrebiteľa o primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľ v tomto konaní preukazoval existenciu a výšku vzniknutej ujmy.“

11. Pokiaľ žalovaný odvodzoval dôvodnosť ním vznesenej námietky premlčania z konštatovania dovolacieho súdu, podľa ktorého „v prípade žaloby spotrebiteľa o primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľ v tomto konaní preukazoval existenciu a výšku vzniknutej ujmy“,

toto konštatovanie reflektovalo na skutkový stav a situáciu, kedy si žalobcovia uplatňovali nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v tom istom konaní, v ktorom sa zároveň domáhali určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Tento záver dovolacieho súdu však v kontexte aktuálnej rozhodovacej praxe vôbec nevylučuje, aby konanie o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. bolo iniciované samostatne až po tom, čo na základe žaloby v spotrebiteľskej veci súd judikoval v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti v predchádzajúcom inom súdnom konaní. Inak povedané súčasná rozhodovacia prax pripúšťa dvojaký spôsob uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., a to jednak v spoločnom sporovom konaní, v ktorom si spotrebiteľ uplatňuje jednak konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. a zároveň i nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a jednak v samostatnom sporovom konaní, ktoré je iniciované až po právoplatne skončenom sporovom konaní, ktorého výsledkom je rozhodnutie v prospech spotrebiteľa, ktorým mu bol priznaný konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z.. Tomuto záveru neodporuje ani súčasná judikatúra. Na podporu vysloveného právneho názoru odvolací súd dáva do pozornosti aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/31/2020 z 25.5.2022 (Rc 30/2023), v ktorom dovolací súd judikoval nasledovne: „Podmienka úspešného uplatnenia práva spotrebiteľa namietat' v konaní pred súdom porušenie práva alebo povinnosti (§ 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších zmien a doplnení a osobitnými predpismi), je splnená aj vtedy, keď súd v inom konaní konštatoval toto porušenie pri rozhodovaní o predbežnej otázke.“ V bode 14. označeného uznesenia Najvyšší súd SR konštatoval, že „eurokonformným a k slabšej strane spotrebiteľského vzťahu náležite ústretovým sa preto javí len taký výklad úpravy urobenej aj predmetom sporu v prejednávanej veci, pri ktorom splnením podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúcej právo spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. I § 3 ods. 5 vety tretej zákona, je vyslovenie sa súdom o porušení práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa (aj vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej).“

12. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že nárok žalobkyne uplatnený v samostatnom sporovom konaní v 3 ročnej premlčacej dobe, plynúcej od právoplatnosti predchádzajúceho súdneho rozhodnutia, ktorým bol žalobkyňi judikovaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, nemožno považovať za premlčaný.

13. Za irelevantnú považoval odvolací súd i námietku odvolateľa vytykajúcu napadnutému rozhodnutiu nedostatočné odôvodnenie priznanej sumy primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré malo spočívať v absencii konkrétnych skutkových záverov, ktoré by priznanie sumy 220,-Eur odôvodnili. Ako vyplýva z vyššie citovaného uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Odvolací súd konštatuje, že určenie výšky finančného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu. Súd ju určí podľa svojej úvahy po zhodnotení okolností konkrétneho prípadu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, napr. intenzita zásahu do práv spotrebiteľa, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Podľa názoru odvolacieho súdu za jediné, objektívne a exaktné kritérium pri určovaní výšky sumy primeraného finančného zadosťučinenia možno považovať sumu, o ktorú sa chcel dodávateľ v základnom konaní bezdôvodne obohatiť, alebo sa v základnom konaní na úkor spotrebiteľa aj skutočne obohatil.

14. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil rozsudok (v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP), pokiaľ ide o určenie výšky nároku, či rozsudok je v tejto časti preskúmateľný a či je možné z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyvodiť, na základe akých úvah súd vychádzal, keď dospel k záveru o existencii nároku žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie v sume 220,- Eur.

15. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné

skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

16. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. V súvislosti s dostatočným odôvodnením pokladá odvolací súd za potrebné uviesť, že rozsah povinnosti súdu odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu.

17. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že podmienky v zmysle ust. 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. pre priznanie finančného zadosťučinenia žalobkyňi, vo forme úspešného uplatnenia porušenia práva ako spotrebiteľa, splnené boli. Žalobkyňa sa ako spotrebiteľ právoplatne úspešne domohla svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré bolo založené na porušení práva spotrebiteľa. Tento záver vo svojom odvolaní nenamietal ani odvolateľ. Súd prvej inštancie po zistení splnenia formálnej podmienky vyžadovanej zákonom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, vzhľadom na individuálnu povahu sporu žalobkyne, priznal žalobkyňi finančné zadosťučinenie v rozsahu 73,33% ňou požadovanej výšky, a to v sume 220,- Eur.

18. Pri právoplatnom konštatovaní porušenia práva žalobkyne, ako aj pri rozhodovaní o výške sumy primeraného zadosťučinenia za porušenie práva žalobkyne, vychádzal súd prvej inštancie z listinných dôkazov, konkrétne zo žaloby a jej príloh, najmä však z rozsudku Okresného súdu Žilina sp.zn. 42Csp/212/2017 zo dňa 26.1.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/190/2018 zo dňa 29.5.2019, právoplatným dňa 6.8.2019. Pre svoju úvahu o výške primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch mal k dispozícii dostatok tvrdených a preukázaných skutočností, z ktorých pri svojich úvahách vychádzal, prihliadal na to akým spôsobom výšku zadosťučinenia žalobkyňa zdôvodňovala, aké dôkazy v tomto smere označila. Súd prvej inštancie o výške primeraného finančného zadosťučinenia uvažoval v intenciách daného sporu a vychádzal z konkrétnych zistených skutkových okolností, prihliadol na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, vplyv tohto konania, intenzitu trvania a rozsah nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu. Taktiež zohľadnil skutočnosť, že žalobkyňa sa domohla svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v súdnom konaní potom, čo takéto konanie iniciovala a úspešne jej právo bolo priznané a odvolacím súdom potvrdené. Zároveň, že porušenie práva žalobkyne nielenže bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyne ako spotrebiteľovi, ale takúto ujmu jej aj privodilo, keď spotrebiteľka nad rámec svojich povinností uhradila celkovo sumu 649,46 Eur.

19. Odvolací súd s poukazom na uvedené, je toho názoru, že súd prvej inštancie svoje myšlienkové pochody dostatočne odôvodnil, pričom jasne a zrozumiteľne aj keď vo všeobecnej rovine vyjadril z čoho vychádzal pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia, a preto odvolací súd nemá dôvod vstupovať do tejto jeho úvahy. Uvedené rozhodnutie nepokladá za nepreskúmateľné. Odvolateľ v podanom odvolaní namietal neodôvodnenosť sumy priznaného nároku a jej zjavnú neprimeranosť. Bližšie však svoje tvrdenia s poukazom na obsah rozsudku nerozvinul. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu vrátane úvah prvoinštančného súdu, ktoré ho viedli k vyhláseniu napadnutého rozhodnutia, dospel k záveru, že suma primeraného finančného zadosťučinenia priznaná v základnom konaní je primeraná povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne, taktiež zodpovedá svojmu účelu - poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi, prípadne môže odradiť dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Taktiež, že vzhľadom na žalobkyňou požadovanú a zároveň i súdom priznanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia oproti priznanému právu žalobkyňi na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 649,46 Eur, nepredstavuje táto suma, ani neopodstatnené a neprimerané obohacovanie sa žalobkyne.

20. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, v napadnutom výroku I. ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá procesnému úspechu strán v konaní a zákonným ustanoveniam v ňom uvedeným.

21. Vo výroku, ktorým súd prvej inštancie vo zvyšnej časti (t.j. v rozsahu 80,-Eur) zamietol (výrok II.) zostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobkyni ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v plnom rozsahu (t.j. v rozsahu 100 %) proti žalovanému, ktorý vo veci podaného odvolania úspech nemal. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným rozhodnutím súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)